СВОБОДА
LIBERTY

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РУСКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ И ОРГАНЪ „РУСКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА".

Рокъ IV. | Шамокінъ, Па. Четвергъ 28-го Мая 1896. | Число 22.

Календарь.

Май.		
28	Ч.	Теодора. Вита
29	П.	Андроника. Юнія
30	С.	Теодота. Александры
31	Н.	1. п. ВСѢХЪ СВЯТЫХЪ
1	П.	Таллея муч. (Початъ посту)
2	В.	Константина и Єлены
3	С.	Василиска муч.

Змѣстъ.

Не шумными фразами витаємо Васъ Веч. Отцѣ и Пов. Делеґаты, що вже 2. юнія зберетесь на рôчнй Зборы тов. „Союзъ". Реальною, розумною, зрѣлою роботою Васъ вытаємо! — Послѣ Вашои роботы, яку зачеркнете для будучого розвою нашого товариства, для забеспеченя долѣ чорного робôтника, для поступу Амер. Руси, послѣ тыхъ розумныхъ просвѣтно-економічныхъ, організаційныхъ роботъ выйде для Васъ слава — бо праця то слава. А теперь Боже Вамъ помагай!

СПРАВЫ „СОЮЗА".

Порядокъ дневный III. Головнои Конвенціи „Союза", котра сего року вôдбуде ся въ Mt. CARMEL, PA. — въ сали Oak и Corner 6-th Str.

О год. 8½ вôдправить ся заупокойне Богослужене, за померших членôвъ.

О год. 10. початокъ нарадъ зô слѣдуючимъ порядкомъ:

1) Отворене зборôвъ — председатель „Союза".

2) Выбôръ председателя и секретарѣвъ на часъ Зборôвъ.

3) Справоздане секретаря и касіера.

4) Внесеня выдѣлу.

5) Внесеня членôвъ.

6) Справоздане контрольнои комісіи.

7) Выбôръ нового Выдѣлу.

Вечеромъ вôдбуде ся вôдчитъ, по вôдчитѣ слѣдує дискусія.

Повѣдомляємо членôвъ выдѣловыхъ, що дня 1. юнія о 7. год. вечеромъ вôдбуде ся рôчне засѣдане Выдѣлу въ домѣ секретаря О. Н. Дмитрова, на котрôмъ то засѣданю всѣ члены Выдѣлу мають обовязокъ явити ся. На 3. юнія вызначено нарады священниковъ въ Шамокінъ. Еслижь-бы однакъ нарады конвенціи 2. юнія не покôнчились, а потреба вымагала до 3. юнія конвенцію продовжити, въ такôмъ случаю нарада священниковъ вôдбуде ся 4. юнія въ Шамокінъ.

Пригадуємо П. Т. Делеґатамъ ихъ обовязокъ, що они вечеромъ дня 1. юнія мають явити ся у секретаря „Союза" въ цѣли одержаня вôдзнаковъ и леґитимаціи.

Делегаты на Конвенцію „Союза" суть слѣдуючй:

Olyphant, Pa. Кобанъ Кость
Mayfield, Pa. Смій Григорій
St. Clair, Pa. Хилякъ Григор.
Shamokin. Pa. Демчко Мойсей.
Mt. Carmel, Pa. Дунай Иванъ и Вархоликъ Олекса
Jersey City, N. J. Кривѣцкій Василь.
Mc Adoo, Pa.
Elmira, N. Y.

Приступили слѣдуючй новй члены:

Число въ гол. книзѣ:

Mc ADOO, PA.	
1. Косичь Михаилъ	376
ELMIRA, N. Y.	
2. Снѣвакъ Василь	377
MAYFIELD, PA.	
3. Косцельный Андрей	377
JERSEY CITY, N. J.	
4. Келичава Пантелейм.	378
5. Фусякъ Теодоръ	378
CLEVELAND, O.	
6. Майхричь Тымко	379
7. Мудрикъ Василь	379
8. Русинникъ Василь	380
9. Налисникъ Петро	380
Mt. CARMEL, PA.	
10. Пироганичь Иванъ	381

Иванъ Глова
председатель.

Несторъ Дмитрôвъ
секретарь.

Шамокінъ 28. мая.

УВАГИ ПЕРЕДЪ КОНВЕНЦІЄЮ „СОЮЗА".

Зъ нагоды сегорôчнои конвенціи „Союза" подаємо слѣдуючй внесеня пôдъ розвагу:

1) Щобы не принимати лишь людей въ вѣцѣ 18—45 лѣтъ.

2) Щобы кандидаты подавали на письмѣ, заосмотрений ихъ власноручнымъ пôдписомъ и двохъ вѣродостойныхъ людей, на руки уряду „Союза", свôй вѣкъ, занятє, мѣсце пробуваня, мѣсце звôдки походять, имя и вѣкъ жѣнки, свѣдоцтво лѣкарске — а также подати имена тыхъ, для котрыхъ посмертне призначують.

3) Щобы люде маючй больше якъ 40 лѣтъ предкладали документы своєи старости.

4) Щобы бувъ вызначеный 3 мѣсячный протягъ часу въ котрôмъ малибъ выбранй до сего люде переконатись о правдивости поданыхъ вѣдомостей въ просьбѣ кандидатôвъ.

5) Щобъ оголошувано въ „Свободѣ" имена кандидатôвъ зъ запитанємъ, чи все се правда а за тымъ, щобы посылано свои уваги на руки спеціяльнои комісіи зъ 3 людей кождого разу спеціяльно на то выбранои.

6) Щобы членъ оденъ зъ комісій тои бувъ присутный при оглядинахъ лѣкарскихъ чоловѣка и жѣнки.

7) Сли жѣнка въ краю, щобъ звôдтамъ свѣдоцтво лѣкарске прислала.

8) Щобы за жѣнки маючй больше якъ 45 лѣтъ въ часѣ приступленя члена посмертного за нихъ неплатити.

9) Щобы самотный членъ С., коли ся потôмъ оженить предложивъ найдальше до 60 днѣвъ свѣдоцтво здоровля жѣнки, пôдъ утратою правъ на посмертне по нѣй.

10) Щобы по 3 мѣсячнôмъ речинци установленôмъ на справджене зôзнань кандидата — зôставав тойже повнымъ членомъ — доставав грамоту и оденъ примѣрникъ статутôвъ.

11) Щобы надъ закидами противъ кандидата рѣшано на мітинґу „Союзика".

12) Щобы въ протягу тыхъ 3 мѣсяцѣвъ кандидатъ плативъ якъ и другй, — але въ разѣ не принятя єго грошѣ єму звернути.

13) Щобъ членови, що найменче 3 недѣли хорый и лежить дальше, плачено на донесенє уряду союзика и свѣдоцтва лѣкарского $4—5 на тыждень ажь до часу єго выздоровлѣня, вôдтягаючи выплачену єму тымъ способомъ суму, вôдъ належачого ся єму посмертного.

14) Щобъ члены, що дôстали посмертне за жену и оженять ся другій разъ платили до касы $20.

15) Щобы сли хто хоче змѣнити спадкоємцѣвъ своихъ — а тымъ самымъ и грамоту плативъ за змѣну таксу $1.

16) Щобы ухвалено параґрафъ, що до посмертного жадпй вѣрители не мають права, крôмъ вымѣненыхъ спадкоємцѣвъ, евентуально предпріємцѣ похоронôвъ и державы.

17) Щобы филіи „Союза" мали свôй урядъ складаючій ся зъ председателя, секретара и касіера и щобы докладно бувъ означеный кругъ ихъ дѣланя и обовязки.

18) Щобы филіи тй въ разѣ смерти члена подавали докладно ихъ вѣкъ, рôдъ смерти, день, причину, чи вже небôщикъ що выбравъ зъ касы, чи нѣ, якъ довго бувъ членомъ, чи що виненъ Союзови — хто спадкоємцѣ, свѣдоцтво лѣкарске и взагалѣ все потрѣбне.

19) Щобы касіеры филій и головный касіеръ були бильованй.

20) Щобы тихъ, що фальшиво роблять зôзнаня и на пôдставѣ тихъ хочуть вступити до „Союза" не принимано, а тихъ щобы противъ кандидатôвъ фальшивй закиды робили выключено зъ товариства.

21) Щобы члена не платячого 3 мѣсяцѣ упôмнено, слижь въ протягу 4 мѣсяця не заплатить, выкрислено.

22) Щобы дати собѣ спокôй зъ почетными членами, бо се старокраєвый звычай, не маючій тутъ мѣсця, тай каждый повиненъ робити добре длятого, що оно добре, а не для гонорôвъ. Калѣкамъ зновъ той титулъ ѣсти недасть, анѣ ихъ бѣдѣ не поможе.

23) Щобы загальнй зборы не складались зъ членôвъ, або членôвъ и делеґатôвъ, але зъ самыхъ делеґатôвъ и священникôвъ. Въ той цѣли треба змѣнити § 33, бо въ нѣмъ кажесь що 2 проц. членôвъ досыть для загальныхъ зборôвъ — на пôдставѣ того моглобъ выпасти таке, що 20 членôвъ найблизшихъ до мѣсця где мають вôдбутись зборы моглибъ ухвалити рѣчи, що малибъ обовязувати 1000 людей, для того бо они становлять 2 проц. вôдъ 1000. Треба одже означити скôлько котрый плейсъ пôсля числа членôвъ мае делеґатôвъ выслати.

24) Щобы секретарови и касіерови призначити суму на розходы канцелярійнй.

25) Щобы членъ „Союза", що вступає до морскои або военнои службы, бувъ тимъ самымъ выкрисленый зъ помѣжь членôвъ.

26) Щобы чоловѣкъ выбираючій ся въ далеку дорогу пр. до краю мусѣвъ брати вôдъ „Союза" вôдпустку (найбольше на пôвъ року) и за той часъ на якъ довго бере вôдпустку плативъ належитость зъ горы. Сли до часу поки мае вôдпустку не зголосить ся, анѣ не верне перестае бути членомъ. Такъ само перестае бути членомъ, сли выбираесь въ далеку дорогу безъ вôдпустки.

Вôдъ Редакціи.

До нашихъ читателѣвъ и аґентôвъ.

Нѣхто, хто хочь трохи безпристрастно хоче судити не заперечитъ, що „Свобода" послѣдными часами значно полѣпшилась. Збôльшеный форматъ, статѣ дотыкаючй не тôлько нашихъ справъ домашнихъ, але также справы старокраєвй и загально американьскй; оповѣданя и образки будь нѣгде ще не друкованй, будь передруки нашихъ найлѣпшихъ авторôвъ — отъ то всьо, що надало слабонькôй ще до недавна газетцѣ нашôй досыть приличный видъ.

Но не досыть на тôмъ. Бо якъ нѣчо не стоить на свѣтѣ, але все поступае, все пре до лѣпшого, такъ и „Свобода" буде и мусить все дальше крѣпнути и розвиватись, если тôлько тй вôдъ котрыхъ се найбольше зависить — читателѣ нашй станутъ и дальше якъ до теперь интересувати ся нею, а и новыхъ зъєднувати предплатникôвъ. Больше предплатникôвъ, то и гроша больше, а чимъ больше гроша, тымъ лѣпшою и таншою може бути газета.

Велику сю правду, котрои доказомъ може бути хочь бы тое, що мы не встанѣ навѣть чистого паперу, по тôй цѣнѣ выдавати, по якôй выдають американьцѣ газеты повиннй все мати читателѣ нашй на гадцѣ, а тымъ самымъ и залеглости свои засылати чимъ скорше.

Рôвножъ и аґенты нашй повиннй о тôмъ добре памятати и збирати залеглости хочь-бы и малыми сумами 25—50 цт. и засылати на адресу „Свободы". Бо чоловѣкови нашому хочь бы и найлѣпшому дати $2 або $1 вôдъ разу — се за богато — а 50 цт. або и 25 цт. „шмарить" хочь коли, бо кводеръ не грошѣ... На такй сумы, хочь бы и найменьшй повиненъ нашъ аґентъ выставляти сторонамъ квиты (по тутешному риситы, receipt), а зôбравши зъ малыхъ сумокъ большу, принаймѣй $1 або $2 засылати на коштъ „Свободы" до єѣ администраціи, котра квитувалабъ зновь особно черезъ друковане въ „Свободѣ" вôдобране тыхъ сумокъ.

ЗЪ КРАИНЫ СЛЕЗЪ И ГОРЯ.

Другій образокъ.

РЕКРУТЪ.

написавъ
Д-ръ Андрей Чайковскій.

(Конецъ).

Прийшлы на вахцимру. Другй вояки почувши, що стало ся, не могли зъ подиву выйти. Тажь вôдобрати жовнѣрови карабінъ на вартѣ, то не мала штука, а такои штуки доказавъ капраль Вовкъ. Черезъ те вôнъ не станувъ въ очахъ жовнѣрôвъ лѣпшимъ, противно вôнъ ставъ въ ихъ очахъ страшнѣйшимъ, небезпечнымъ, якимсь демономъ, котрого треба якъ огню боятись ся.

— На варту не пôйдешь вже, каже Вовкъ до Харка, а завтра вôдошлю тебе патролею до мѣста... Чекай небоже, поносишь собѣ киблѣ въ бригадѣ. О! кадеть, фильозофъ, глузувавъ собѣ Вовкъ зъ бѣдного Харка — будешь ся на мене „бешвѣрувати". — Я тобѣ покажу „ґінсъ" — будешь гнити въ бригадѣ, тай тамъ выспишь ся за всѣ часы...

Харкови стало досадно:

— Буду сидѣти, то буду. то не буду служати...

— Ого, якій мудрый, тое що посидишь мусишь надслугувати и дня тобѣ не подарують. а ты якъ гадавъ? Не оденъ унферма волѣвъ бы въ бригадѣ вôдлежати свôй часъ, нѣжь карабінъ носити — такъ не йде...

Въ Харка начебъ громомъ ударило... Рахувавъ собѣ, що за три роки и три мѣсяцѣ буде бѣдѣ конець... а оно бѣда тая довше потрѣває, та ще яка бѣда...

Харко сѣвъ на „причѣ" сперъ голову на руки и важко задумавъ ся. Другй товариши поклали ся на прѣчахъ и дрѣмали. Оденъ лише сидѣвъ при столѣ на лавѣ и кунявъ. Въ вахцимрѣ блимала лямпа завѣшена на серединѣ хаты на шнурку у стелѣ. Капраль Вовкъ положивъ ся тежь и заснувъ. Ничого больше не чути хиба мѣровый вôддыхъ спячихъ. А на дворѣ все лютуе вѣтеръ и бе объ вôкна, трохи шибы не повылѣтають.

Харко думає:

Пôйду до бригады, не минуче пôйду, се пигали намъ въ школѣ въ артикулахъ, а якъ тамъ въ той бригадѣ? Ага! а отъ тй арештанты, що ихъ тогдѣ въ ланцухахъ вели, они тежь въ бригадѣ .. тамъ треба въ желѣзахъ ходити вразъ зъ злодѣями, убôйниками... то страшно... Хиба я тамъ мушу йти? За що? Що задрѣмавъ? тажь зъ того не було ніякои шкоды, въ таку непогоду, то бы и песъ не прійшовъ въ таку пустыню, не то чоловѣкъ... Ей! Або то я поправдѣ служу?

Я самъ на грунтѣ бувъ коло старенькои мамы. Такй не служать, а мене взяли... така то правда! Бѣдна моя мамуненько! Нихто ще зъ нашои родины въ ланцухахъ не ходивъ, ажь я першій буду въ кримѣналѣ. А вже-жь бригада то такій кримѣналъ, єще горше... Боже мôй, що менѣ робити?... Нѣ! таки не потѣшить ся на домною, нихто мене въ кайданахъ не побачить!...

Харко пôдвѣвъ голову! Всѣ спали. Вôнъ поглянувъ дикими очима по вахцимрѣ и высунувъ ся потихоньки на дворъ. Куняючій на лавѣ жовнѣръ клѣпнувъ очима, але задрѣмавъ опять... на Харка вôнъ забувъ.

Харко выйшовъ на пôддаше вахцимры... На дворѣ така пôтьма, що хочь око выколи. Тутъ висѣли рядомъ на стѣнѣ ґверы.

Харко взявъ оденъ въ руку. Свѣтло зъ середины освѣтило єго лице. Було страшне. Закусенй ажь до крови губы вказували, що Харко щось страшного задумавъ... Выймивъ зъ картуша патронъ. набивъ карабінъ, сѣвъ на лавцѣ и ставъ скоро знимати чобôтъ зъ правои ноги Спѣшивъ ся такъ начебъ боявъ ся, що леда хвиля може єму хтось перебити роботу.

— Мамо моя рôдненька, Гайдзю дорога єдина дѣвчино, выбачте менѣ... се для того абы не було сорому, що буду въ кайданахъ...

— Боже прости менѣ...

Цѣвка ґвера спочила прямо пôдъ бородою, великій палець босои ноги потягнувъ цингель...

Вояки почувши выстрѣлъ посхапували ся на рôвно ноги. Нихто не знавъ, що стало ся. Вовкъ закричавъ: „вахе геравсъ!"

Всѣ кинулись до ґверôвъ та заразъ насмотрили Харка.

— Пане капраль, каже оденъ, тутъ хтось лежить — гей лямпу!

Вынесли лямпу прислонюючи єи вôдъ вѣтру, побачили трупа Харка. Лежавъ бокомъ на лавцѣ пôдъ карабінами увесь въ крови...

Голова уся пошарпана на куски, зъ черепа выплывъ мозокъ.

— Харко! закричали всѣ. Жовнѣрови выпала лямпа зъ руки, шкло трѣсло и погасло свѣтло. Задля пôтьмы, що теперъ наступила всѣхъ ще большый жахъ напавъ. Метнулись за сѣрниками. Стали шнирати по торнѣстрахъ за свѣчкою. Оденъ старый воякъ каже:

— Вôнъ буде на вашôй души, пане капраль, якъ можна рекрута такъ страшити бригадою.

— А щожь якъ не бригада?

— Овва! нѣбы то я такого вже невидѣвъ? Бувбы выпивъ найбольше 14 днѣвъ дункля, тай спокôй!

Вовкъ не вôдповѣвъ ничого. Вôнъ самъ змѣркувавъ що завинивъ.

* * *

По церквахъ посходили ся люде. Кожде раде, що дôждало великого свята. Заспѣвали: „Съ нами Богъ, разумѣйте языци и покоряйте ся яко съ нами Богъ".

И Харчиха зъ Гандзею молять ся за Андруся... А Андрусь лежить на подсѣню вахцимры мертвый въ власнôй крови, наче зрубаный молодый дубъ....

SVOBODA

(LIBERTY.)
Weekly Paper

The only Russian political Newspaper published in this Country; circulating in all parts of the United States and Canada, wherever the Russian language is spoken.

Published at 144, South Franklin st; Shamokin, Pa. of each week by the Svoboda Publishing Co.

All comunications should be addressed to:
„Svoboda“ Printing Office
144 S. Franklin, st,
Shamokin, Pa.

Предплата рôчна 2.00
До старого краю........ 3.00

Всѣ дописи и грошѣ просимъ высылати пôдъ адресу:
To "Svoboda" Printing Office
144 S. Franklin, st.
Shamokin, Pa.

Наша газета выходить що тыждня въ Четверъ.

Entered the post office at Shamokin, Pa. as second class mail matter.

УВАГА.

Хотячй приступити до „Союза“ най посылають вступне и мѣсячне до касіера.

Mr. Gr. Chylak
Olyphant Pa.

И увѣдомити секретара пôдъ адресою.

Rev. Nestor Dmytriw
Mt. Carmel, Pa.
P. O. Box. 599.

ВѢСТИ ИЗЪ СТАРОГО КРАЮ.

Допись зъ Руси Галицкои

3. Мая 1896.

(Що чувати помежи Русинами? — „Пôдгôрска Рада“ въ Стрыю. — Выборы до Рады державнои. — Забороны мітинґовъ въ Кривчи коло Перемышля и въ Горлицяхъ. — Лихвы. — Еміграційни вѣсти. — Руска депутація).

Могъ-бы не оденъ думати, що потôмъ, якъ въ вѣденьскôй Радѣ державнôй посолъ Романчукъ при помочи опозаційныхъ пословъ нѣмецкихъ и ческихъ такъ славно вступивъ ся за кривду руского народу, що ся важна-преважна хвиля не остане безъ наслѣдковъ и Русь Галицка кине ся зъ двоеною енерґіею и силою въ виръ житя политичного и аґітаціи политичнои. Тимчасомъ такъ не стало ся! Нашй смирнй „Рутенцѣ“ читаючи знаменитй промовы Перпесторферôвъ и Люеґерôвъ мали на добре закукурѣчити ся въ своихъ хатахъ межи чотырма стѣнами, деякй навѣть повысылали до пословъ телеґрамы... Тй послѣднй то вже найбôльшй „антихристы“, се вже верхъ рускои енерґіи, коли вôнъ скочить на почту и вôджаловуючи три шѣстки пускае телеґраму.

Поза те нѣчо бôльше не зроблено, хочь зъ того часу минуло доси двѣ недѣлѣ. Русины не поперли выступу свого опозиційного посла и свѣтъ не знае чи и кôлько Русинôвъ стоить за нимъ. Се е результатъ цѣлковитои недостачѣ орґанізаціи нашого политичного житя; правдиво-жива партія политична була-бы въ тôмъ случаю на одну команду начальства партіи скликала сотки мітинґôвъ. Народъ бувъ-бы резолюціями солідаризувавъ ся зъ протестомъ Романчука. — Если-бы на тѣхъ мітинґахъ нашй интеліґенты не втяли нѣчо розумного сказати, то выстарчало одному письменному чоловѣкови казати прочитати всѣ промовы выголошенй въ памятнôмъ дни въ Радѣ державнôй. Се вольно и того нѣякій жандармъ зборонити не смѣе. А чи може выйшли тй промовы осôбною книжкою? Чи росккиненй они яко знамените средство аґітаційне сотнями тысячокъ мѣжь народъ? — Куды тамъ! Народовцѣ опозиційнй (ихъ орґаномъ е „Дѣло“) сеи хвилѣ не выкористали и теперъ чимъ разъ то бôльше выявляе ся потреба бôльше живой партіи. партіи рускихъ радикалôвъ выступити до акціи на цѣлôй лініи не лишь въ деякихъ повѣтахъ. Певна рѣчь, що прійде часъ коли и Романчукъ и Нагôрный и Олесницкій мусять стати радикалами. Чимъ скорше та хвиля прійде, тымъ лѣпше для нихъ и тимъ бôльша користь для справы рускои.

Щасливымъ случаемъ треба назвати те, що на два дни по выступленю Романчука въ Радѣ державнôй були скликанй загальнй зборы политичного товариства „Пôдгôрска Рада“ въ Стрыю. Бодай тй однй зборы Русинôвъ заявили свою солідарнôсть и высказали чужимъ людемъ (Люеґерови, Пернесторферови) подяку за оборону правъ народу. На тыхъ зборахъ було щось 500 людей и нарады вôдбули ся дивнымъ дивомъ безъ комісаря. Помимо того держава стоить якъ стояла и шляхтича анѣ одного чортъ не взявъ. Дневникъ „Галичанинъ“ пише, що „всѣ наговорили ся доволѣ“. Говорено по-найбôльше на темы политичнй и економічнй, навѣть дякъ Гренджола вже симъ разомъ давъ спокôй правописи фонетичнôй. Головою выбрано знову адвоката д-ра Олесницкого, котрый е розумный Русинъ и чоловѣкъ енерґічный, передъ нѣкимъ не кланяе ся и за то его шанують свои и чужй. Кобы лишь вже разъ рѣшивъ ся и приставъ до радикалôвъ.

Реформу выборчу вже майже ухалила Рада державна, а палата панôвъ — якъ звычайно — такожь потакне. Черезъ те прійдуть новй выборы въ пятôй, загальнôй куріи. Вже бувъ-бы часъ, щобы Русины взяли ся до роботы, здае ся чекають поки знову посолъ Барвѣньскій не заложить „Головный комітетъ выборчій“, де буде сидѣвъ вôнъ самъ та ще двохъ-трохъ зъ фамеліи.

Однй радикалы приготовляють ся. Въ Перемышли е вже хлопскій комітетъ, тамъ буде кандидувати д-ръ Иванъ Франко, въ Станиславовѣ и сусѣдныхъ повѣтахъ адвокатъ д-ръ Северинъ Даниловичь зъ Кутовъ. — Зъ прочихъ чотырохъ курій выпадало-бы выбирати ажь за рôкъ. Але якъ Бадені схоче, то розвяже Раду державну и цѣлый парляментъ треба буде на ново выбирати.

Знову е заборона вѣча! Въ селѣ Кривче коло Перемышля хотѣли хлопы устроити 19. цвѣтня мітинґъ. Староство вправдѣ не заборонило впростъ, але наслало жандарôвъ до села и тй на нашихъ боязливыхъ людяхъ вымогли, що нѣхто не хотѣвъ хаты вôдступити. То вже е хитрôсть недостойна политичного урядника державы, се е ще щось гôрше якъ хитрôсть.

Мазуры скликали були на 26. цвѣтня мітинґъ до Горлицъ. Староста Губатта хотѣвъ разъ поиисати ся своимъ дотепомъ и заборонивъ мітинґъ кажучи, що „скликуючй не дають запоруки, що все въ порядку вôдбуде ся“... Чи чувавъ хто таке? Хлопы телеґрафують до Вѣдня до посла Леваковского, Леваковскій иде до Баденього и Бадені зноситъ заказъ. Староста мимо того не позволяе... Мазуры ставлять на своимъ и зачинають нарады. Приходить молоденькій безвусый урядникъ зъ кôлькома жандармами и розганяють мітинґъ, арештуючи редактора Станиньского и кôлькохъ хлопôвъ. Комедія скôнчила ся. Чи е де на свѣтѣ таке, щобы молодшій старшого не слухавъ? Але що тамъ! Они знають ся якъ лисй конѣ. Бадені позволяе, Губатта заказуе. Чиста комедія!...

Мусимо знову занотовати кôлька радôстныхъ проявôвъ зъ Галицкои судовои хроники. Нашй суды на добре беруть ся до пявокъ-лихварôвъ. Окружный судъ въ Самборѣ провадивъ черезъ 4 дни такй лихварскй росправы и богато жидôвъ позасуджувавъ на кримінал и зворотъ зыскôвъ. Въ Станиславовѣ судили три дни жида Лейбу Габера зъ Богородчанъ. Вôнъ дававъ хлопамъ збôже на кредитъ и на тôмъ зараблявъ 2—3 злр. вôдъ кôрця, окрôмъ того зичивъ готôвку на 100—120 проц. Пôйшовъ нейсатый пташокъ на пôвъ року до клѣтки, мае ще заплатити 400 злр. кары грошевои и всѣ „ґешефты“ е неважнй. Такожь въ Станиславовѣ засудили богатого жида Давида Трінчнера зъ Винограду на 6 мѣсяцѣвъ кріміналу и 600 злр. кары грошевои. Той зичивъ хлопамъ грошѣ на 52 проц., бравъ 1 кр. на тыждень вôдъ риньского. Свôй „ґешефтъ“ провадивъ вôдъ 9 лѣтъ, до росправы стануло 50 свѣдкôвъ.

Дуже марикують собѣ жиды въ турчаньскôмъ повѣтѣ. Тамъ е громада Бôтля. Отже Бôтляне возили недавно клецы до Тухольки и не могли надивити ся тамошнымъ гарнымъ порядкамъ. Вернувши до Бôтлѣ стали призадумувати ся и розрахували, що громада пропивае на дохôдъ жидôвъ рôкъ-рôчно 6000 ґульденôвъ, а податку платить лишь 2300 ґул. на рôкъ. Прійшли до головы по розумъ и перестали запивати. Бôтляне поприсьягали на 5 рокôвъ. Сусѣдне село Ботелка и въ себе завела такй порядки. Жиды встѣкають ся, страшать бôльшими податками, бѣгають на скаргу до старосты въ Турцѣ, спроваджують на село жандармôвъ, а въ додатку недавно при асентерунку въ Турцѣ напали на хлопцѣвъ зъ Бôтлѣ. Але то все байка, якъ нашй люде выдержуть при своѣй постановѣ, то жиды хиба спакують свои манатки и повандрують на сто вѣтрôвъ, зъ вôдки прійшли.

Еміґрація постôйно змагае ся. НещаслиБй жертвы галицкои нужды ще и доси безъ опѣки. За то заопѣкували ся ними жиды — по своему. Цирулікъ зъ Домбровы Lejba Szmelberg зъ своимъ свояко̂мъ Кальмано̂мъ Фреліхомъ вже собѣ навкучили рвати зубы и пускати кровь. Такъ отже пустивъ ся Лейба на „опѣкуна“ еміґрантôвъ и принявъ ся провадити одну партію зъ Тарнова до Гамбурґа. За „фатиґу“ казавъ собѣ солено заплатити, по 22 злр. вôдъ родины. На прускôй границѣ пустивъ хлопамъ тумана, що прусаки будуть всѣхъ ревѣдувати, отже нехай дадуть ему всѣ грошѣ въ переховокъ. Хитрй жидки позбирали грошѣ и пропали на нынѣшный день, може тамъ въ новôмъ краю посчастить ся одному, чи другому читателеви „Свободы“ познакомити ся зъ джентельменами Лейбою и Кальманомъ. Подôбна доля спôткала 14 родилъ (60 душь) зъ Ванева коло Сокаля. Ихъ вывѣзъ зъ Белза безъ пашпортôвъ и безъ грошей жидъ Weinstock. Вже въ Ярославѣ здержали ихъ жандармы, тому Weinstock повернувъ до Сокаля, до староства за пашпортами. Староста не хотѣвъ выдати, бо еміґранты мали за мало гроша на дорогу. Помимо того поѣхали хлопы дальше. На прускôй границѣ въ Освѣнцимѣ поводбиравъ жидъ грошѣ якй були и зникъ. Два хлопы не хотѣли дати грошей и вернули до села. Остальнй приѣхали зъ субъ-аґентомъ Бѣляньскимъ до Гамбурґа безъ крейцара и зъ вôдтамъ пишуть роспачливй письма до родины. Бѣляньского арештували, а Weinstock пропавъ, шукай вѣтра въ поли. На такихъ субъ-аґентôвъ пускають ся такои нашй люде, манить ихъ легкій заробокъ; субъ-аґентъ достае свою пайку вôдъ аґента. Въ Сокальщинѣ арештовали коваля Гібґелю, котрый вже много люда выправивъ до „Брендзоліи“.

Нашй Русины бодай симъ разомъ поставлять на своимъ, они е пôдъ тымъ взглядомъ дуже енерґічнй. Нема такои силы на свѣтѣ, котра бы дурному зборонила выклановати ся на всѣ стороны, тому вольно и Русинамъ управляти сей невинный „спортъ“. Вже щось 44 разы читаемо въ рускихъ ґазетахъ сю незвычайно радôстну звѣстку, що непремѣнно и въ Вѣдни и въ Римѣ дякувати мемо за именоване кардинала. хоть руско-католицкôй церкви належить ся по справедливости щось бôльше якъ кардиналъ. Алярмуючй звѣсткй кидае вôдъ часу до часу „Душпастырь“, теперъ заповѣдае вôнъ ту експедицію на червень (юнiй). Знову пôде сила грошей зъ рускои кешенѣ. А чому? Бо одному зъ другимъ забагае ся гонорôвъ и ордеру, хочь бы бодай римского. Очевидно блахманить оденъ другому очи, мовъ-бы то вôнъ такъ безгранично утѣшивъ ся именованемъ кардинала. — Штудернй и дуже хитрй нашй „Рутенцѣ“. Цѣкавй мы лише чи дуже у Вѣдни та въ Римѣ вычѣкують приѣзду тои депутаціи? Може-бы и имъ самымъ лекше було, якъ-бы не довело ся бачити той „рутеньскій“ сервілізмъ?!...

Й. П.

ЕМІҐРАЦІЯ ДО КАНАДЫ.

Дня 11. цвѣтня выѣхало до Канады кôльканайцять родинъ и зъ десятокъ самотныхъ нашихъ Русинôвъ зô всхôднои Галичины. Поляки форсують всѣми силами еміґрацію до Бразиліи, щобъ тамъ порозмѣщувати нашихъ людей помѣжь Поляковъ, втягнути ихъ въ свои товариства недопустити навѣть священика нашого, щобъ тымъ способомъ спольщити за океаномъ нашихъ людей. Навѣть такій поважный орґанъ, якъ „Przeglad Wszechpolski“, довѣдавши ся, що Русины хочуть выслати своихъ священникôвъ до Бразиліи, каже, що Русинôвъ нѣгде нема пôдостаткомъ вкупѣ, лишь пороскидуванй по всѣхъ усюдахъ помѣжь польскй кольоніи.

— На священникôвъ до Бразиліи зголосилось до сеи поры въ рускôй львôвской консисторіи чотирохъ кандидатôвъ. Одного зъ нихъ намѣряе митрополить выслати разомъ зъ двома делеґатами, котрыхъ посылае выдѣлъ краевый до розглѣду, въ якôмъ положеню знаходять ся галицкй еміґранты въ Бразиліи. Прочй священники мали бы выѣхати до Бразиліи на власный коштъ.

— Смерть черезъ забобоны. Одна 20 лѣтна дѣвчина въ Єзуполи — якъ пишуть часописи — достала коросту на цѣлôмъ тѣлѣ и тая язва доскулювала ѣй цѣлый рôкъ. Мати дуже журилась, якъ бы хоробу вылѣчити, але крыла передъ всѣми, а найбôльше бояла ся, щобы паробки о тôмъ не довѣдались. Бѣдна мати засягнула рады у кумы, а тая сказала ѣй, що хто у великій постъ або въ великій четверъ скупае ся рано три разы въ зимнôй водѣ, того короста покине. Раду сю зачула дѣвчина и ждала ночи мовь спасеня, а коли вже всѣ спали побѣгла до поблизкои рѣки скупатись и — утопила ся. Нещастна мати оповѣдала опôсля людямъ, що лихій духъ дѣвчину вытягнувъ въ ночи зъ хаты и утопивъ...

КОЗЛИНА КАЗКА.

„Зô збôрки народныхъ оповѣдань и казокъ мальорканьского острова“.*)

Бувъ собѣ разъ король, що шукавъ жѣнки и донесли ему люде, що живе дотепна, та жвава дѣвчина, якъ разъ для него.

Скоро король дôзнавъ ся, пôшовъ до дому тои дѣвчины, тай сказавъ до неи: „Добрый день дѣвчино — що ты теперь робила“. — Я варила и въ гору и долину“.

Король, котрого заскочила така вôдповѣдь, ставъ дальше выпытувати ся: „А де твоя мати?“ — „Она робить тое, що робили зъ Вашимъ Величествомъ, коли вы ще були малй“. — „А де твôй батько?“ — „Вôнъ добувае людей зъ ихъ власнои хаты“.

Пôдчасъ коли здивованый король стоявъ надôйшла мати.

„О пане королю! Такй достойнй гостѣ въ моѣй хатѣ. Кажѣть, чогобъ то вамъ справдѣ у мене?“ — Хотѣлобъ ся менѣ вôдъ васъ дôзнати, що то воно е тое „въ гору и долину“, що варить ваша донька, вôдки вы йдете и що то вы таке робили, що и зô мною колись робили, якъ я ще бувъ малый“.

„Отъ и маешь, отъ и маешь, то вже вамъ певно мала моя дочка казати. То „въ гору и долину“ се горошокъ, що пôдходить въ гору и паде коли его варить ся; а я иду зъ хрестинъ, я бачите баба, тай носила дѣтину до хресту; мôй чоловѣкъ добувае корѣньцѣ зô землѣ“.

„Дуже добре“, сказавъ король, „за те пришли ты менѣ завтра повный кôшь смѣху въ мою палату“.

„Зроблю, скоро то вже ваша воля“, вôдновѣла она.

Якъ король пôшовъ, надôйшовъ батько, мати стала ему жалувати ся, яка ихъ донька смѣла, а вôнъ ставъ еи пытати: „Якъ то ты пôшлешь завтра королеви повный кôшь смѣху? Отъ и маешь, отъ и маешь“.

„Не журѣть ся, мôй батьку. Берѣть сѣтки и идѣть на ловлю, тай принесѣть менѣ всяку пташку, що тôлько зловите“.

Батько выбравъ ся на ловлю (все вôнъ зробивъ якъ вона казала), а въ вечерь вернувъ ся обладованый воробцями. Она пôдвязала одному нôжку, другому выскубала пѣре на головѣ, то утяла декотрому хвостика, то знову обскубала живôтъ, а якъ мала кôшь повный стала просити батька, щобъ сповняючи волю короля, вôднѣсъ кôшь въ палату.

Король велѣвъ высыпати то на стôлъ и я думаю, що пôсля того мусѣвъ вже повстати оденъ смѣхъ. Опôсля передавъ король батькови:

„Скажѣть вашôй донцѣ, що оно дуже добре и що я еѝ отсе даю дванайцять яець (вôнъ ихъ ему давъ подусивши въ горшку), нехай она пôдложить пôдъ квочку, щобъ высидѣла, а якъ вылуплять ся писклята, нехай ихъ менѣ принесе“.

„Ну, ну“, думавъ батько, „що то зробить моя донька теперь?“

Она однако весело розпращала ся зъ королемъ, дôзнавши ся.

„Мôй отче, возмѣть отсю барцелю (се така мѣра на збôже) ячменю, пôдѣть и дайте змолоти, а потôмъ занесѣть королеви. Скажѣть ему, нехай посѣе, а якъ ячмѣнь достигне, то вже его выдзюбають тй курята“.

Батько такъ и зробивъ. Якъ почувъ король, то приказавъ батькови звѣстити дочцѣ нову свою волю „щобъ она перейшла ся по дорозѣ и разомъ бокомъ дороги, не вбрана, але и не гола“.

Батько звѣстивъ вже въ розпуцѣ дочцѣ, що ему велѣвъ король, а она ухопила жваво сѣтку на рыбу, закинула нею себе и сѣла на козла. Козелъ ставъ летѣти и летѣвъ вôнъ разъ дорогою вздовжь, то знову бокомъ дороги.

Якъ спôзнавъ король, що еи не переможе, ставъ еи пытати, чи пôшлабъ за него, але пôдъ условіемъ, що не вôльно еи буде давати ни рады нѣякои, ни способу никому.

Король згодивъ ся и они пôбрали ся. На весѣля зъѣхало ся лицарства зô всѣхъ краѣвъ; якъ они снѣдали, породила кобыла одного лицаря лоша, и лоша стануло собѣ пôдъ чужимъ огеромъ. Якъ лицари поснѣдали, стали вôдшукувати лоша, а властитель огера не хотѣвъ вже его вôддати властителеви кобылы, котрый, якъ се вже легко зрозумѣете, мавъ на него право; одже вôнъ пôшовъ сказати объ сѣмъ королевôй.

„Ничого никому не кажѣть“, сказала ему на се королева. „Король пôде теперь зô своими лицарями на проходъ; пôдѣть на ту дорогу, котрою вôнъ мусить вертати и кажѣть выкопати напередъ дороги велику яму, такъ щобъ вони быля неи ледве могли перейти. Король стане васъ пытати, що вы робите, а вы ему кажѣть, що добуваете зô землѣ сардинки; а стане вôнъ васъ дальше пытати, то кажѣть ему — тое, а тое“.

Лицарь зробивъ, якъ ему королева казала. Такъ й стало ся: король его пытавъ, що вôнъ робить, а вôнъ ему ставъ казати, що добувае сардинки. На те сказавъ до него король:

„Якъ воно можна добути сардинку зъ такъ сухои землѣ?“

„Легше воно зô сухои землѣ добути сардинку“, вôдповѣвъ лицарь „чимъ, щобъ огеръ породивъ лоша“.

„Се моя жѣнка дала вамъ сю раду. Сейчасъ иду до неи и вôдошлю еи назадъ домôвъ“.

„Воно добре, що ты менѣ кажешь“, вôдновѣла ему жѣнка „але прошу тебе, дай менѣ ще зъѣсти вечеру, заки вôдôйду“.

Король позволивъ, а вона насыпала ему маку въ его шклянку и дала напити ся. А якъ вôнъ заснувъ, всадила его въ мѣшокъ, положила на тачки и завезла до свого дому, де положила короля на стрихови высоко на соломѣ.

Якъ король рано пробудивъ ся и побачивъ, що кругомъ его одне павутине, то незнавъ вôнъ, що зъ нимъ стало ся. А жѣнка, що биля него стояла, сказала ему, що вона лишь свое условіе сповнила що поставила була передъ весѣлємъ — вертаючи домôвъ, забрала и его, бо вôнъ е саме тое, що еи наймилѣйше.

Пôсля того позволивъ еи король робити, що захоче и давати тôлько радъ и такй способы, якй еи сподобають ся. Они вернули ся обое разомъ до палаты — а если мы ще не померли, то живемо.

*) Marchen aus Mallorca. Збôрникъ Людвика Сальватора.

НОВИНКИ.

— Головна III. Конвенція „Союза“ вôдбуде ся 2. юнія с. р. въ MT. CARMEL, PA.

— Дня 26. с. м. розпочала ся конвенція „Соединенія“. — Честь Братамъ, що дбають о добро Амер. Руси!

— Дня 25. с. м. була назначенаросправа въ Jersey City, N. J. о квестіи спорной, чи О. Грушка мае якй права до церкви.

— Дня 26. с. м. була росправа въ Wilkes Barre, Pa. помѣжь унiятскою громадою, а О. Прот. Товтомъ. Радуй ся Руси Американьска и паки реку радуй ся! А того таки самого дня вôдбувала ся коронація царя россійского.

— Washington, дня 20. мая. По дводневныхъ нарадахъ принявъ конґресъ 195 голосами противъ 26, резолюцію що до иміґрации поставлену черезъ Bertholda, зъ поправкою Corlissа. Право тое таке теперъ есть:

1) Жадного мущину въ вѣку вôдъ 16 до 60 лѣтъ числячого, не впустять до Америки, **если въ жаднôмъ языку не умѣе анѣ читати, анѣ писати.** Зъ пôдъ того права выняти суть лишень родичи, котрыхъ дѣти заменкали въ Сполученыхъ Державахъ. То була резолюція Bertholda.

2) Жаденъ робôтникъ не буде принятый до Сполуч. Державъ Америки, котрый ту що року приходить за роботою, а потôмъ вертае до краю и немае замѣру приняти обывательство Сп. Державъ. То есть поправка Corlissa. Тымъ правомъ заборочюе ся нашимъ людямъ вертати до Америки, котрй по два, три, чотыри, або и больше разôвъ безъ потребы вертають до краю, запомагають компаніи такъ колѣєвй якъ и корабельнй и черезъ тое провадять, можь сказати, розбiйнацку господарку въ Спол. Державахъ. Право тое есть дуже добре.

3) Каждый робôтникъ, котрый ту приходить зговоженый за контрактомъ до якойсь роботы, заплатить кары 1000 долярôвъ и мусить вôдсидѣти оденъ рôкъ вязницѣ.

4) Обыватель Спол. Державъ, если-бы замешкавъ въ иншôмъ краю и принявъ тамошне обывательство, не мае вже права вертати назадъ до Сполуч. Державъ. Могуть бути принятй до роботы лишень въ портовыхъ мѣстахъ.

5) Каждый иміґрантъ, высѣдаючи на землю Сполуч Державъ, мусить заплатити новъ доляра поголовного.

Уважайтежь теперь Русины якъ маете ся застосовати до того права, а особливо тй, котрй выѣзджують собѣ на спацеръ до старого краю, та еще кажуть: „Отъ що менѣ до Америки поѣхати?! то такъ якъ козѣ въ овесъ“.

— Въ справѣ руского душпастиря для Бразиліи оголосивъ митрополичій Ординаріятъ у Львовѣ ось–таку оповѣстку: Послѣ одержаныхъ вѣстій выміґрувало въ остатныхъ лѣтахъ кôльканацять тысячь рускихъ селянъ зъ всхôдной Галичины до Бразиліи. Значна часть тыхъ рускихъ переселенцѣвъ (до десять тысячь душь) осѣла въ полуднево-бразилійской провінціи Паранѣ, на рôльничихъ кольоніяхъ, творячи кôлька осадъ — але головно зôбралось руске населене на великôй осадѣ Rio Claro, недалеко котрои положенй другй меншй рускй осады. Позаякъ тй тысячѣ Русинôвъ въ Паранѣ не мають доси нѣякого свого священника и лишенй майже всякого религійного и морального проводу, то митроп. Ординаріятъ постановивъ выслати туда чимъ скорше бодай одного священника и въ той цѣли взывае тыхъ безженныхъ и вдôвцѣвъ зъ Вcч. духовеньства, котрй-бъ маючи духа пожертвованя для блага душь тыхъ поселенцѣвъ, схотѣли обняти мѣсце душпастиря въ бразилійской руской кольоніи Rio Claro, щобы чимъ скорше зголосили ся до митроп. Ординаріята, де достануть всякй потрѣбнй информаціи и поясненя.

— Зъ Yonkers, N. Y. пишуть намъ: Нашй Русины въ Юнкерсъ научили ся дуже добре ѣздити на байсцикляхъ; своихъ байсцикльѣвъ однакъ не мають, бо то троха за дорога рѣчь для нашого чоловяги. Щобы однакъ штуку ѣзды на желѣзнôмъ кони дальше управляти, то выпожичали собѣ байсцикель зъ руского штору, платячи по 25 цен. за годину. А байсцикель бувъ добрый бо коштовавъ $150, тожь и купець, вправдѣ безъ грошей, знайшовъ ся на него. Купець той Михаилъ Русинко родомъ зъ Липной пов. Горлицѣ, Галичина, якъ сѣвъ на того коня, якъ дмухнувъ въ свѣтъ, та и до днесь о нѣмъ жадной чутки нема. Пропавъ Мих. Русинко, пропавъ байсцикель, та грошѣ пропали. Если бы хто зъ нашихъ краянôвъ здибавъ шляхотного Русинка на якôмъ плейзѣ, буде такъ добрый дати знати о тôмъ на адресу: „Рускій шторъ“ 42 Washington str., Yonkers, N. Y.

— Зъ Shelton, Conn. доносять намъ: Дня 10. мая т. є. въ недѣлю зôбрала ся порядна пачка, бо ажь 13 самыхъ Полякôвъ, въ сальонѣ Мих. Кмеца, Русина зъ Угорщины. — Остре право штейту Connecticut забороняе въ недѣлю продавати напоѣ. Полиція, довѣдавши ся о честнôмъ зôбраню, прийшла песподѣвано и заарештовала всѣхъ. Въ понедѣлокъ ставленй передъ судієвъ, мусѣвъ каждый заплатити по 21 дол. 90 цен. Наколи кôлька дней передъ тымъ нашй Русины коллектовали на церковь, котру задумують тутъ выбудовати, то зъ тыхъ Полякôвъ ани одинъ недавъ, ани одного цента, звиняючи ся, що но мае. А для скваера найшло ся по кôлькадесять долярôвъ! Красна братня любовъ. Г. Дз.

— Дня 16. мая въ Олифантъ, Па. була забава въ галѣ словеньского готелисты И. Новака, а забава тымъ славнѣйша була, чѣмъ скорше бочка пива одна по другой сухоты дôставала.— Кôлько тамъ люде выпорожнили тыхъ бочокъ? то я незнаю; кôлько дватцеткôвъ, бо я лемъ на дватцетки рахую, то знаю що було ихъ ажь забогато, коли якъ газеты англійскй подають, що на той забавѣ невинныхъ людей въ страшный способъ порѣзали та побили. — Коли вже разъ тй люде прйдуть до самопôзнаня и пôзнають, що имъ людьми належить ся бути а не звѣрятами — а такъ черезъ кôлькохъ мусить загалъ терпѣти.

— Продукція угля. Въ Washington, D. C. выдавъ E. W. Parker, статистикъ выдѣлу ґеольоґічного Спол. Державъ, справозданє, въ котрôмъ представляє, кôлько выдобуто угля въ копальняхъ Спол. Державъ въ 1895 р. Зъ справозданя того показуе ся, що въ минувшôмъ роцѣ выдобуто 171.804.742 довгихъ тонъ угля, т. е. 192.241.311 коротких тонъ угля (котрй уживають ся при продажи пр 200 фунтôвъ) а котрй представляють вартôсть 997,575,477 долярôвъ. Доходъ въ 1895 р. перевысшивъ доходъ зъ 1894 р. о 3,500,000 долярôвъ. Есть ту бесѣда о твердôмъ углю.— Продуктъ мягкого угля пôднѣсъ ся до 118,820,405 тонъ короткихъ, наколи въ роцѣ 1894 выносивъ лише 134-421,974 тонъ, то и вартôсть его пôднесла ся о 8,000,000 долярôвъ.

— Блискавичный тренъ выѣхавъ дня 18. мая зъ Jersey City, N. J. до Buffalo и тую дорогу выносячу 448 миль переѣхавъ въ 8 годинахъ.

— О. Остапъ Нижанковскій, славно-звѣстный нашь композиторъ, учитель спѣву въ учительскôй семинаріи львôвской, пôддавъ ся бувъ м. м. въ Празѣ кваліфікаційному испытови для науки спѣву передъ ц. к. комісією екзамінаційною. (Такихъ екзамінаційныхъ комісій, що мають право выдавати свѣдоцтва на науку спѣву и гры (на скрипцѣ, фортепянѣ и органахъ) есть въ Австріи двѣ: одна въ Празѣ, друга у Вѣдни.) До сего испыту въ Празѣ явило ся симъ разомъ 32 кандидатôвъ и кандидатокъ, а зъ тыхъ обстали испытъ и одержали вôдъ екзамінаційнои комісии свѣдоцтва лише 14 — мѣжь ними о. Остапъ Нижанковскій зъ ккаліфікацією зъ вôдзначенемъ (mit Auszeichnung). На основѣ того испыту о. Нижанковскій мае кваліфікацію на професора спѣву въ школахъ середныхъ и въ семинаріяхъ учительскихъ.

Справы робôтничй.

— Hyde Park, Pa. Въ тутейшихъ фабрикахъ робота иде добре, бо працюють цѣлый часъ.

— Connellsville, Pa. Робота майже ничо не поправила ся, лишень на декотрыхъ плейзахъ роблять по цѣлôмъ часѣ, но по большой части робять по 3 дни въ тыждни, а въ другихъ брехахъ робота цѣлковито устала.

— Bitumen, Pa. Ту иде робота стало добре и люде робять цѣлый тыжденъ повный часъ. Есть надѣя, що робота потреває такъ довшій часъ.

— Youngstown, O. Въ нашôмъ мѣстѣ иде робота досить добре, а особливо въ Mahoning Valley Iron Co. робота иде повною силою во всѣхъ вôддѣлахъ.

— Mingo Jungtion, O. Робота въ желѣзныхъ фабрикахъ иде повною силою и есть надѣя, що такъ пôйде довгій часъ.

— Cleveland, O. За 6 мѣсяцѣвъ зôстане ту замкнена одна зъ найбôльшихъ фабрикъ Standard Oil Co. черезъ що мѣсто Клевеляндъ дуже стратить па бѣзнесѣ. Позостане тôлько одна мала фабрика, тои компаніи, котра буде заспокоювати потребы мѣста.

— Uniontown, Pa. Uniontown Elecktric Roilway Co. зачне будовати нову дорогу черезъ Leith и Hopwood до Brownfieldd. Нова дорога буде 3 миль довга, а вразъ зъ карами буде коштовати $20.000. На дняхъ розпочати вымѣръ дороги, а въ короткôмъ часѣ розпôчне ся робата.

— Freeland, Pa. Робота ту иде лишень по 4 або 5 дней въ тыждня. Два тыжднѣ тому робили по 5 дней, а теперъ лишень по 4 дни. Вся робота иде при Cross Coal Co. На околицѣ робота иде еще гôрше. Майнеры могуть ту дôстати роботу, однакъ мусять мати майнерскй паперы, бо безъ того тяжко дôстати роботу, бо вызше 1100 робôтникôвъ, котрй робили въ Stockton у Linderman and Skeera, суть теперъ безъ роботы, а тй копальнѣ закупила Lehigh Valley Coal Co. Межи нашимъ народомъ ту велика бѣда и нерадить ся ту никоми роботы глядати.

— Detroit, Mich. Интриґаторы (тй що книжки оправляють) розпочали стрейкъ, допоминаючи ся $12 на тыждень, мѣсто $9, якъ до теперъ достававали.

— Canton, O. Зарядъ лѣярнь желѣза выдаливъ робôтникôвъ, котрй хотѣли соединити ся въ одну унію. Задля того поставъ стрейкъ. Робôтники, хотя еще не зорґанізованй, числомъ 400, упôмнули ся за кривдою своихъ товаришей.

Пôсля урядового справозданя зъ р.1880, робôтникъ заробляе у насъ пересѣчно на рôкъ $1.888, а зъ того дôстае лишень $347; решту, т. е. 82.2 процентъ дôстае капіталиста. Стосунокъ той погôршивъ ся въ послѣднôмъ десятьлѣтію, бо робôтникъ выробляе своєю працею $2.204, а дôстае зъ того лишень $345. Въ жаднôмъ другôмъ краю робôтникъ неесть такъ вызискованый.

ДЕ-ЩО ЦѢКАВОГО.

— Зближаесь конвенція „Союза“.

— Мѣсто Амстердамъ такъ поперетинане каналами, що роздѣляесь на 90 островôвъ. Мае 300 мостôвъ.

— Тинктура зъ бензиною есть доброю мастею на тварь.

— Султанъ турецкій мае манію збирати старй возы Мае ихъ вже 500.

— Дня 2. юнія буде въ Мт. Кармелъ рускій праздникъ. Пôсля указу нашого цѣсаря мають на той день зъѣхатись всѣ Русины въ Америцѣ.

— Зъ Каліфорніи вывезе ся до 48,971 возôвъ розмаитыхъ овочей.

— Року 1780 було знесене невôльництво въ Пенсильваніи.

— Въ Сіямѣ може мужь розôйти ся зъ женою, але перва дитина належить ѣй, а остатнй мужеви.

— Въ Льондонѣ жіе 90,000 жебракôвъ и мають свôй Союзъ.

— Въ льондонскихъ театрахъ затрудняе ся 12,000 особъ.

— Нѣґры були въ Америцѣ вже 1619 р. оденъ нѣмецкій корабель привѣзъ ихъ 20 и продавъ кольонѣстамъ яко невôльникôвъ.

— На Конвенцію „Союза“ збирайтесь, якъ найбôльше.

— Оденъ американецъ мае скрипки, котрй цѣнять на $10,000.

— Въ войнѣ американьскôй за свободу забито каждого 60. чоловѣка, а ранено каждого десятого.

— Конче треба приѣхати до Мт. Кармелъ на 2. юнія. Памятайте на то!

ВСЯЧИНА.

Лѣкарь домашный.

„Дай Боже жартувати, кобъ не хорувати“ каже пословиця. А ще до того въ Америцѣ. Ту захорувати на яку невидиму хоробу значить: пропасти, бо не тôлько, що чоловѣкъ не въ станѣ заробити, але стратить ся до послѣдного. А доктори американьскй? О, они славнй! Якъ бы не було иншихъ хоробъ на свѣтѣ, лишь потовчене, скалѣчене ноги, руки, то имъ можнабъ дати найлѣпше свѣдоцтво. Имъ вôдтяти руку, ногу або палецъ то такъ, якъ робочому чоловѣкови выпити шклянку пива. За однымъ замахомъ. Але не дай Боже впасти въ яку иншу слабôсть, то вже не така легка рѣчь. Прийдуть на першй оглядины и запевнять, що за тôлько, а тôлько днѣвъ вылѣчуть, пишуть заедно свѣжй рецепты, але се хорому дуже рѣдко помагае. Не дивно прото, що Русины по такихъ оглядинахъ лѣкарскихъ ще глядають щастя въ „хлопа зъ Шенандоа“ або въ „бабы въ Аллеґені“, хотяй они ще бôльше не розумѣють ся, якъ тй доктори. Але можна навѣть заложити ся, що рослины кухонй и иншй артикулы, якй завсѣгды кожда ґаздыня мае пôдъ рукою, бôльше помогуть якъ хлопъ зъ Шенандоа, або баба зъ Аллеґені. Се есть досвѣдомъ ствердженє, що:

Сôль есть добра противъ скверкотаню въ грудяхъ, для слабыхъ и малокровныхъ. Сôль зъ теплою водою есть добра на чищене яселъ.

Цибуля есть добрымъ взмôцняючимъ лѣкомъ, особливо на перестуджене горла.

Шпінатъ противъ камѣнки мочовому.

Морква для дыхавичныхъ людей.

Тулипанъ противъ нервовости.

Сыре мясо дуже добре для сухотникôвъ.

Жовтокъ зъ яйця противъ жовтячки. Жовтокъ зъ цукромъ пють, щобъ мати чистый голосъ. Жовтокъ зъ цукромъ и зъ плыномъ цитриновымъ есть добрый на хрипку.

Мѣдъ взмôцняе и гоить.

Дозрѣлй овочѣ суть добрй на чищене крови, удержують въ порядку цѣлый составъ тѣла.

Цитрина есть добра на ревматизмъ, горячку, пропасницю и т. д.

Чорнй ягоды суть дуже добрымъ лѣкарствомъ противъ бѣганки.

Райскй яблока добрй также на чищене крови и на травлене.

Фіґи прикладають до ранъ.

Салата скуточна есть для тыхъ, що спати не можуть. Пробуйте!

Заплатили за „Свободу“:

Иванъ Петришинъ	$1.00
Теодоръ Надва	1.00
Иванъ Квасьньовскій	1.00
Евзевій Вислоцкій	1.00
Тимко Калинякъ	1.00
Николай Мощаръ	50
Иванъ Шафранъ	1.00
Всч. О. Ев. Волкай	2.00
Арсеній Дыдуръ	1.00
Прокопъ Пласконь	2.00
Трифонъ Барна	1.00
Андрей Щурокъ	1.00
Стефанъ Пастырчакъ	50
Андрей Клинковскій	1.50
Иванъ Мардафай	50
Иванъ Дзюбина	1.00
Иванъ Гресь	1.00
Иванъ Сѣракъ	1.00
Максъ Спецковскій	2.00
Іосифъ Вархоликъ	1.00
Иванъ Мацко	1.00
Яковъ Корбелякъ	1.00
Михаилъ Курыла	1.00
Семанъ Кузякъ	2.00
Іоанъ Тылявскій	1.00
Алексей Тхôръ	2.00
Павло Деска	50
Ч. Д. Богоносъ — зъ Жидачова —	1.20
И. п. О. Кокуревичъ — Галичина (2. злр. 10. кр.) —	84

СЕРЦЕ НЕ НАВЧИТИ

О. Федьковича.

(Конець.)

VII.

Гостей повнѣсенька хата, — а хата въ Гинцарихи була нова, простора, — музики грають а нашѣ молодята сидять собѣ за столомъ, сказано у тещѣ. — Олена бѣла, бѣла, мовь та стѣна, а Иванъ такій веселый, що зъ роду его нѣхто може такого й не бачивъ. Стара теща лишь повертаеть ся у хатѣ, да въ долошки плеще, така рада: „Зятеньку, дитино моя люба, голубе мôй сизый! а отъ-це чого тобѣ сорочечка покрôвавлена?“ А сама хоче мовь то обтерати приязными своими рученьками.

„Лишѣть нене!“ каже Иванъ; „не обтирайте! се кровь зъ яского молодецького сокола“. „Убивъ сокола, та й пѣря намъ не принѣсъ, щобы мы собѣ кресаки пообтыкали“, стали другй парубки казати, що тамъ у храму були.

„Пытайте жѣнки!“ промовивъ Иванъ грôмко, а самъ ажь пôдскочивъ; „пытайте ѣѣ, чому вамъ пѣря не намикала; не я убивъ сокола а вона“.

Олена встала та хоче выходити зъ за стола.

„Сиди, анѣ рушь!“ крикнувъ Иванъ.

Стара въ плачь. „А отце“, каже, „я тобѣ мою донечку на тото дала, щобы ты такъ зъ нею обходивъ ся? Охъ головко моя нещаслива! охъ дитино моя безталанна!“

Иванъ обернувъ ся до парубкôвъ: „Позвольте братя, най вамъ одну казку скажу“.

Иванъ ставъ росказувати за якихсь двохъ парубкôвъ-товаришѣвъ, якъ вони одну дѣвку оба полюбили, якъ вони зъ-за неи стрѣляли ся, якъ одинъ пôшовъ у опрышки — геть, геть росповѣвъ усю свою долю, нѣбы то вôнъ якои казки каже, а нарештѣ обернувъ ся до своеи тещѣ: „А що вы, не не, казали-бъ зъ такою жѣнкою учинити?“ (що нѣбы на свого чоловѣка стрѣляе.)

„Я бы такой жѣнцѣ казала вôдъ разу голову врубати, якъ тôй гадинѣ, безъ суду, безъ права“.

Топорець лишь блиснувъ, а Оленина голова покотила ся по столови. Иванъ штрикъ черезъ стôлъ. Пропавъ.

VIII.

Нôчь ясна була та тиха, мѣсяць сіявъ середъ неба зорѣ плакали, а Иванъ копавъ у чагорѣ грôбъ, стоявъ надъ нимъ, та й думавъ. Далѣ нарубавъ самымъ тымъ топорцемъ, що своѣй жѣнцѣ голову стявъ, зеленого вѣття смерекового, выстеливъ яму, розкрывъ Василя, зложивъ легесенько до гробу, поплакавъ надъ нимъ, а вôдтакъ поклавъ те пистоля, що его застрѣлило, а друге, що зъ него разъ въ лѣсѣ на мѣру стрѣлявъ, товаришови на груди, та й промовивъ: „маешь“, каже, братчику, памятку на вѣки! Я не забарю ся!“ Накрывъ его зновъ зеленымъ вѣттямъ, засыпавъ яму, та й пôшовъ. Третои днины вытягнули его рыбарѣ ажь коло Тюдева*) зъ Черемошу, та й дали старой знати, щобы йшла ховати свого единчука. Не прійшла стара мати, якъ учула, такъ и впала на порозѣ безъ душѣ. Лишь сестричка Одокійка побивала ся надъ братчикомъ, а старый дедикъ дававъ порядокъ дома.

Господи, що плакали парубки, якъ Ивана до гробу спускали! Але я сего не запамятавъ, бо то ще тогдѣ дѣяло ся, якъ Буковина волоска була. Отъ що чувъ вôдъ другихъ, те й вамъ розповѣвъ.

*) Тюдовъ, село надъ Черемошомъ, на галицкôмъ боцѣ, близко мѣсточка Куты.

Молись, трудись, учись, до СОЮЗА запишись, до читальнѣ ходи, Бога въ сердцю май, ближнього люби, церковь посѣщай, Свободу читай, Русь святу люби, доброму научай ся, грошей не марнуй, въ процеса не вдавай ся. Въ льотерію не грайте, тôлько грôшь щадѣть. Братя! намъ треба „Народного Дому“, ану скиньтесь по центови. Се не забувайте! . . . . Буде зъ васъ.